

Zhytomyr Ivan Franko State University Journal.
Pedagogical Sciences. Vol. 1 (100)

Вісник Житомирського державного
університету імені Івана Франка.
Педагогічні науки. Вип. 1 (100)

ISSN (Print): 2663-6387
ISSN (Online): 2664-0155

ВІТАЄМО ПЕТРА ЮРІЙОВИЧА САУХА З ЮВІЛЕЄМ!

25 травня виповнюється 70 років **Петру Юрійовичу Сауху** – доктору філософських наук, професору, академіку НАПН України, академіку Академії наук Вищої школи України, Заслуженому працівнику освіти України, вченому секретарю Відділення вищої освіти НАПН України. Природа щедро обдарувала його талантами – світлим розумом, працьовитістю, здатністю аналітично мислити. Його життєвий шлях можна схарактеризувати як зrealізовані життєві шанси талановитої людини.

Будь-яка особистість як висхідна інстанція суспільного буття формується в умовах своєї історичної епохи з її культурою і мораллю, національними ознаками, політикою й економікою, освітою і релігією. Духовність професора Петра Сауха має глибоке коріння – від рідної землі Полісся, від батьків-землеробів. Вона є тим міцним

стрижнем, що пронизує всю його життєдіяльність, визначального якості на всіх етапах його громадянського, професійного і наукового зростання.

Уродженець с. Сімаківка Ємільчинського району Житомирської області, по закінченні у 1973 році філософського факультету Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка П. Ю. Саух долучається до науково-педагогічної та громадської діяльності у Донецькому політехнічному інституті, в якому у 1973-1975 роках працював асистентом кафедри філософії. Після закінчення навчання в аспірантурі філософського факультету Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка (1975-1978 рр.) та дострокового захисту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук з 1978 по 1979 р. Петро Юрійович працював спочатку асистентом, а потім – старшим викладачем кафедри філософії Житомирського сільськогосподарського інституту. В 1980 році П. Саух переїхав до Рівного, де працював на кафедрі філософії Українського інституту інженерів водного господарства. В цьому навчальному закладі

послідовно пройшов усі творчі сходинки вченого і педагога: від асистента, старшого викладача, доцента, професора, завідувача кафедри філософії до декана гуманітарного факультету. В 1990 р. захистив докторську дисертацію, а в 1991 році йому було присвоєно вчене звання професор. За сумісництвом, з 1992 по 1994 рік був радником Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, членом Конституційної Ради України, об'єднання Конгресу філософів слов'янських народів. З 1998 року професор П. Ю. Саух працював заступником директора з навчальної й наукової роботи Рівненського відділення Вищої школи права. Стажувався і читав курси лекцій в університетах Франції, Німеччини та США. Ця робота дала йому можливість познайомитися із досвідом організації навчального процесу й науки на Заході і, критично його переосмисливши, активно впроваджувати у подальшому в діяльність вітчизняної вищої школи. Він почесний доктор та професор багатьох вітчизняних та зарубіжних університетів, Заслужений працівник освіти України (1996 р.).

У 1998-2002 роках П. Саух працює заступником голови Рівненської облдержадміністрації з гуманітарних питань. За період роботи на цій посаді він був автором багатьох соціально-економічних та молодіжних проектів, які успішно реалізовані в регіоні. Протягом десяти років П. Саух очолював Рівненську Асоціацію релігієзнавців України. Рівненський період його діяльності ознаменувався становленням авторитетної Поліської філософської школи "Філософія та феноменологія релігії", яка об'єднує науковців Рівненщини, Житомирщини, Волині. Школа отримала всеукраїнське визнання, у своєму активі має здобутки національного рівня, значна частина яких є власним досягненням професора П. Сауха.

Організаторські та адміністративні здібності, хист до науково-дослідницької та педагогічної діяльності професора П. Ю. Сауха якнайповніше й наймасштабніше реалізувалися на посаді ректора Житомирського державного університету імені Івана Франка (2002-2017 рр.). Під його керівництвом Житомирський державний університет набув статусу класичного навчального закладу і став флагманом не тільки в регіоні, а й отримав широке визнання як в Україні, так і за кордоном. Враховуючи високий науковий потенціал і реноме Житомирського держуніверситету та завдячуючи зусиллям ректора, були відкриті спеціалізовані вчені ради по захисту докторських і кандидатських дисертацій з педагогіки, кандидатських дисертацій з філософії та релігієзнавства, іноземної філології. На посаді ректора професор П. Саух активно налагоджував взаємодію і співробітництво університету з вітчизняними і зарубіжними науково-освітніми інституціями, контакти із західними науковцями, започатковував творчі й дружні стосунки з ними. Він став організатором і учасником численних міжнародних, всеукраїнських конференцій, симпозіумів, семінарів, круглих столів, нарад з актуальних проблем вітчизняної науки та освіти.

Від 2017-го року у Петра Юрійовича Сауха починається якісно новий етап творчої, організаційно-освітньої та наукової діяльності: він обирається вченим секретарем Відділення вищої освіти Національної академії педагогічних наук України. Як сучасному менеджеру освіти й науки, професору П. Сауху притаманне глибоке знання справи, висока культура в роботі, вміння масштабно мислити і стратегічно діяти, здатність не розчинятися, як це часто відбувається в чиновницькому середовищі, а протистояти його найгіршим якостям – пустослів'ю, піддабузництву, манії величності. Вражає не лише наукова, а й загальна, філософська ерудиція Петра Юрійовича, енциклопедична пам'ять на події та персоналії.

Ювілейна дата є слушною нагодою віддати шану П. Ю. Сауху, чие життя і діяльність відомі не тільки в Україні, а й далеко за її межами. Природа щедро

обдарувала його талантами – світлим розумом, працьовитістю, здатністю аналітично мислити. Саме завдяки діяльності таких особистостей, їх творчих та організаційних здібностей й формується наукова еліта. Професор Петро Саух уособлює компетентність і принциповість керівника, кращі риси і традиції науковця, вченого, педагога і просто людини. За глибиною знань, розмахом і оригінальністю мислення його сміливо можна поставити в один ряд з найвизначнішими філософами нашої доби. Його інноваційні ідеї акумулювалися й піднялися не лише до національного рівня, а й до європейського, світового.

Петро Юрійович відомий філософській спільноті не лише своїми науковими працями, а й як оригінальний мислитель, інтелектуал найвищого гатунку, який спрямовує мейстрім наукових досліджень у русло сучасного знання, формує тренд мислення і практики людини кінця ХХ – початку ХХІ століття. Його домінантне кредо в цьому сенсі полягає в наступному: до сучасного належить таке знання, яке випереджає людський досвід, а не слідує йому, співмірне з вічністю і працює на неї. Професору Петру Сауху притаманне глибоке знання справи, висока культура в роботі, вміння масштабно мислити і стратегічно діяти.

Уособлюючи проєвропейський вектор у гуманітарних науках та філософії, Петро Юрійович повсякчас наголошує на моральнісному значенні раціональності як незмінної риси людського світорозуміння та людської діяльності. Неозорий діапазон його наукових інтересів завжди поєднується із високим професіоналізмом ученого-дослідника і педагога-просвітника, а принциповість і послідовність у відстоюванні свого бачення – із романтикою філософсько-поетичного ставлення до життя. Ним написано шерег книг і навчальних посібників, кількості статей, викладено не один лекційний курс. Він один із перших українських учених, хто налагоджував контакти із західними науковцями, започатковував творчі й дружні стосунки з ними.

Для П. Сауха характерне поєднання свободи з відповідальністю, що притаманне сильним і мужнім людям. Такі вчені є піонерами філософського, духовно-культурного і суспільного-політичного поступу. Хоч би які посади не обіймав П. Саух, він сповна віддає себе цій діяльності, вносить дух оптимізму, відповідальності та успіху. "Якщо прагнеш досягти успіху і бажаєш свободи – ніколи не здавайся і не зупиняйся" – ось те гасло, яке слугує Петру Юрійовичу компасом на його життєвому шляху.

Професору П. Сауху належить значний внесок у розвиток філософських і гуманітарно-соціальних знань нашого суспільства. Він є одним із фундаторів новітньої вітчизняної філософії. Йому притаманні глибокий інтерес до наукової істини у пізнанні людського життя, широкий науковий світогляд, невгамовна жага знань. У своїй науковій діяльності він завжди виявляє креативні якості: інтерес до оригінальних ідей, тем дослідження та полемічність. Для нього характерним є невтомний пошук і дослідження багатьох проблем суспільного життя, виховання молоді, прагнення залучити її до висот справжнього розуміння процесів, що відбуваються у світі і в нашій країні зокрема. Професор П. Ю. Саух уособлює кращі риси і традиції науковця і викладача – чесність, компетентність, сумлінність, громадянську активність і доброту. Наукові здобутки Ювіляра вражають своєю масштабністю: він автор понад 500 публікацій, зокрема 20 монографій. Поряд із цим він став організатором і учасником численних міжнародних, всеукраїнських з'їздів, конференцій, симпозіумів, семінарів, круглих столів, нарад з актуальних проблем вітчизняної науки та освіти. За цикл праць з історії філософії та філософії релігій П. Саух удостоєний премії НАН України імені Д. Чижевського, а за цикл праць із проблем освіти – Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка.

До творчих здобутків ювіляра належать ґрунтовні дослідження у багатьох сферах вітчизняної науки – історії, методології та теорії філософії, релігієзнавства. Неоціненним є внесок ювіляра у розроблення актуальних проблем національно-культурного відродження українського суспільства, формування інтелектуального потенціалу нації, діагностики трансформаційних процесів, аналіз проблем релігії і духовної екзистенції людини та цивілізаційних підстав її розвитку, долі національних цінностей у глобалізованому світі.

Вражає уміння професора Петра Сауха поєднувати глибокі, оригінальні теоретичні, ретельно обґрунтовані власні теорії осмислення процесів сучасності із їх пояснення їх причин та передбаченням перспектив розвитку, пригомшливою ерудицією стосовно найсучасніших, щойно виданих публікацій різних авторів, із вдумливою критикою й аргументованою дискусією з ними. Глибокі ідеї професора П. Ю. Сауха стимулюють вивчення сучасних процесів націє- й державотворення, соціокультурних трансформацій українського суспільства. Авторська концептуалізація їх завжди обґрунтована, переконлива і править за орієнтир для подальших наукових пошуків. Його ідеї дістали втілення і в процесі реформування освітньої сфери, і в численних публікаціях як в українських, так і закордонних часописах, зокрема, в таких його монографіях, як "XX століття. Підсумки", "Освіта: потрет без прикрас", "Україна на межі тисячоліть: трансформація духу і випробування національним буттям", "Князь Василь-Костянтин Острозький", "Реклама в пам'яті культур" та ін.

П. Саух виступає одним із тих філософів, хто активно захищає і примножує людський ресурс гідності, який є однією із підвалин істинної демократії. Його методологічну позицію характеризує певний антропологізм і масштаб аргументації від спеціальних логіко-методологічних розробок, проблем соціальної філософії, філософської антропології, філософії та феноменології релігії до філософії освіти та глобалістики.

Науково-педагогічна громадськість України і зарубіжних країн визнає Петра Сауха як фахівця у галузі теорії освіти й виховання, професійної педагогіки, філософської освіти; дослідника складних проблем змісту національної освіти в поліетнічному суспільстві. Вченим обґрунтовано концептуальні засади етнокультурного компоненту змісту загальної і педагогічної освіти.

Ретельний дослідник, толерантний критик і сприйнятливий до нового адміністратор, людина добропорядної репутації та відкритої душі, Петро Юрійович добре знаний як людина чуйна, доброзичлива, схильна до філософського згладжування гострих життєвих колізій. Він щедро ділиться теплом своєї душі і багатством невичерпного інтелектуального світу. Під його керівництвом відбулося професійне становлення цілої когорти науковців – висококваліфікованих спеціалістів із філософії і релігієзнавства, які працюють у закладах вищої освіти Рівного, Житомира, Києва, інших міст України, Росії, Польщі, на адміністративних посадах. Важко перелічити всіх учнів, студентів, аспірантів та докторантів професора Петра Сауха, які завдячують йому як талановитому філософу, педагогу, науковому керівникові та Людині з великої літери, яка щедро віддає їм не лише свої знання, а й тепло свого великого серця.

Успішне поєднання наукового, управлінського, громадсько-політичного і людського досвіду постає надійним підґрунтям розкриття вагомих особистісних якостей Петра Юрійовича. В ньому дивовижним чином поєднані професіоналізм і патріотизм, порядність і відповідальність, відкритість і привітність, оптимізм і доброзичливість, здатність радіти і співчувати, гостре відчуття фальші і почуття гумору. Професор П. Саух перебуває в безупинному творчому пошуку, а його мудрість, цікавість до всього, відчуття широти обрію, принциповість і безкомпромісність у ставленні до наукової роботи, самовіддача і відданість

обраній справі, толерантність забезпечують успішну реалізацію далекоглядних планів і стратегічно важливих рішень.

Петра Юрійовича вирізняють особлива системність, конкретність і глибина мислення. Він завжди зібраний, не терпить пустопорожніх розмов. Стиль його роботи характеризується вимогливістю до себе і лише після цього – до підлеглих, турботливе та шанобливе ставлення до людей. Висока порядність та сумлінність як у службових питаннях, так і в міжособистісних стосунках принесли йому заслужену повагу серед колег.

Як філософ, учений, організатор науки і освіти, громадський діяч, учений, публіцист і лектор П. Саух здобув широке визнання колег-науковців, повагу й розуміння громадськості і студентської молоді. Петро Юрійович є напрочуд людиною доброзичливою і толерантною до своїх колег та учнів. Ті, кому довелося працювати під керівництвом ювіляра, високо цінують його як людину й ученого, бо знають, що він завжди підтримує творчу атмосферу, дослідницькі задуми і поважає думку інших. Хто хоча б раз мав можливість зустрічатися і спілкуватися з Петром Юрійовичем, той не зміг не відчутти могутнього енергетичного поля цієї людини, не пережити глибокого враження від знайомства з нею. Петро Юрійович – системоутворююча особистість. Професор П. Саух вражає своєю душевною молодістю, юнацькою заповзятістю, професійною компетентністю, активною громадянською позицією, творчою енергією.

Завдяки високій працездатності, комунікабельності й усвідомленому почуттю відповідальності за доручену справу професор Петро Саух завжди створює команду одностайців. Його компетентність поєднується з природною інтелігентністю, толерантністю, уважним ставленням до людей, витонченим почуттям гумору. Як сучасному менеджеру освіти й науки, йому притаманна здатність не розчинятися, як це часто відбувається в чиновницькому середовищі, а протистояти його найгіршим якостям – пустослів'ю, підлабузництву, манії величності.

Свій ювілей Петро Саух зустрічає як добре відомий не лише в Україні, а й за межами нашої держави вчений-філософ, досягнення якого відзначені численними державними та міжнародними нагородами. За вагомих особистий внесок у розвиток вітчизняної освіти і науки, підготовку кваліфікованих кадрів, багаторічну сумлінну працю П. Саух нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня, іменним годинником Президента України, Почесними грамотами Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, знаком "Антон Макаренко" та знаком "За наукові досягнення" МОН України, медаллю ім. К. Д. Ушинського та медаллю Григорій Сковорода НАПН України, низкою орденів та медалей церковних і громадських організацій. Йому присвоєно звання "Заслужений працівник освіти України".

Професор Петро Саух виховав і чисельний загін наукових й педагогічних кадрів у галузі філософії і педагогіки. Під його керівництвом, за наукового консультування і сприяння підготовлено 47 кандидатів та 10 докторів наук. Він член редколегій низки вітчизняних та зарубіжних наукових видань, член Президії Європейського союзу релігієзнавців та вільнодумців, член Наглядової ради Всеукраїнської молодіжної громадської організації "Союз обдарованої молоді", один із наукових керівників та авторів експерименту "Розвиток вальдорфської педагогіки в Україні", член Міжнародного нью-йоркського клубу "Лідерство в освіті", член спеціалізованої вченої ради К 14.053.02 у Житомирському державному університеті імені Івана Франка.

Професор П. Саух належить до тієї когорти вітчизняних вчених, які своєю сумлінною й подвижницькою працею заслужили щире повагу серед колег-науковців і численних учнів та повагу серед наукового загалу і громадськості не

тільки на теренах України, а й далеко за її межами. Життєвий шлях і творча діяльність професора П. Сауха – повчальний приклад відданого служіння філософії й науці, педагогіці й освіті, своїй Вітчизні, її майбутньому.

Для професора П. Сауха характерне поєднання свободи з відповідальністю, що притаманне сильним і мужнім людям. Такі вчені є піонерами філософського, духовно-культурного і суспільного-політичного поступу. Хоч би які посади обіймав Петро Юрійович, він сповна віддає себе цій діяльності, вносить дух оптимізму, відповідальності та успіху. "Якщо прагнеш досягти успіху і бажаєш свободи – ніколи не здавайся і не зупиняйся" – ось те гасло, яке слугує П. Сауху компасом на його життєвому шляху.

Бажаємо Вам, вельмишановний Петре Юрійовичу, повноти фізичних і духовних сил та многая літа. Дай, Боже, щоб Ви, скільки Вашої змоги, і надалі не словами, а конкретними справами служили утвердженню вітчизняної науки, істини, ідеалів свободи і демократії, нашої соборної України. Зичимо Вам доброго здоров'я, творчого натхнення і втілення в життя нових ідей, реалізації нових планів, підкорення нових вершин.

*Ректорат та професорсько-викладацький склад
Житомирського державного університету імені Івана Франка*